

SENTÈNCIA

En nom del Poble Andorrà.-

A la vila d'Andorra la Vella, el 27 de setembre del 2019

Reunida la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra, sota la presidència del magistrat Sr. Albert ANDRÉS PEREIRA, que ho és del Tribunal Superior de Justícia, i els magistrats Sr. Vincent ANIÈRE i del Sr. Carles CRUZ MORATONES, ha adoptat la resolució següent:

ANTECEDENTS DE FET

I.- Prèvia petició de citació del 11-02-2016, per escrit del 08-03-2016, la representació processal del Sr. J.G.M va presentar demanda civil en reclamació dels danys i perjudicis soferts com a conseqüència d'una lesió soferta el 27-02-2015, en contra de la societat N-H, SA, i de la companyia A, SA, reclamant llur condemna solidària a satisfer-li els imports que quedin acreditats en concepte d'IPP, *pretium doloris*, perjudici estètic i perjudici de lleure i qualsevol altre concepte, més interessos i costes processals.

II.- La representació processal de la societat N-H, SA, com la de companyia asseguradora demandada van sol·licitar la desestimació de la demanda.

III.- Les parts van replicar i duplicar, mantenint les seves posicions, i després de la pràctica de les proves, van presentar els seus escrits de conclusions, essent precisat que la part agent va quantificar el total de les seves reclamacions en 8.309,50.-euros, és a dir 8.000.-euros en concepte de *pretium doloris* i 309,50.-euros en concepte de despeses mèdiques.

IV.- Per Sentència del nou de gener del dos mil dinou, el Tribunal de Batlles, Secció Civil va decidir :

“que estimant substancialment la demanda principal formulada pel Sr. J.G.M contra la mercantil “N-H, S.A.” així com contra la companyia d’Assegurances “A, S.A.”, ha de condemnar i condemna solidàriament a les darreres a indemnitzar al primer en la suma global de vuit mil tres-cents nou euros amb cinquanta cèntims (8.309,50.- EUROS), sense que hi hagi lloc als interessos legals sol·licitats, si bé, amb imposició de les costes processals d’aquesta instància als vençuts, això és als defenents, de conformitat amb allò previst en el darrer Considerant de la present resolució.”

V.- Contra aquesta resolució ha interposat recurs d’apel·lació la representació processal de la companyia A, SA.

Demana a títol principal la seva revocació íntegra en el sentit de desestimar totes les pretensions de la part agent, amb imposició de les costes d’ambdues instàncies al demandant.

A títol subsidiari, demana que la indemnització es fixi en 3.000.-euros enlloc de 8.309,50.-euros, sempre amb imposició de les costes d’ambdues instàncies al demandant.

La representació processal de la societat N-H, SA, s’adhereix a les conclusions de la companyia A, SA.

La representació processal del Sr. J.G.M també va formular recurs d’apel·lació però per Aute del 25-06-2019, aquest Sala va donar lloc al seu desistiment. Demana la confirmació íntegra de la sentència.

Ha actuat com a magistrat ponent el Sr. Vincent ANIÈRE.

FONAMENTS DE DRET

I.- No es discuteix que el dia 27-02-2015, cap a les 22h00, al moment on es dirigia cap a l’Hotel M.P de la Massana on tenia un allotjament reservat, el Sr. G va caure en unes escales exteriors que porten fins a l’entrada de l’establiment. Com a conseqüència d’aquesta caiguda es va trencar la vertebra D10.

El tribunal ha considerat que quedava acreditada una culpa extracontractual imputable a la societat explotant l’hotel en no mantenir l’accés a l’hotel en unes condicions d’ús adequat, i va estimar totes les pretensions indemnitzatòries del demandant salvat la condemna en interessos.

II.- El primer aspecte del recurs de la companyia asseguradora és relatiu a l’existència d’una culpa extracontractual tota vegada que considera

que tal culpa no queda provada i que la causa exclusiva de l'accident és la pròpia imprudència i distracció del Sr. G.

Argumenta que el tribunal no ha valorat la prova de manera adequada ja que només s'ha recolzat sobre les testificals de l'esposa i de la cunyada del Sr. G i sobre elements que, enlloc de demostrar la culpa de l'hotel, demostren la del perjudicat, com són les pèssimes condicions meteorològiques, la baixa temperatura i el fet que el Sr. G anava carregat de maletes impeding-lo agafar-se a la barana i mantenir l'equilibri. Afegeix que les treballadores de l'hotel confirmen que es va respectar el protocol de tret de neu i gel, i que el Sr. G és l'única persona que va caure aquell dia.

Es veu que en aquesta alçada, la companyia asseguradora no discuteix l'existència d'una placa de gel com ho ha pogut fer en primera instància sinó que argumenta principalment que no se li pot exigir tenir els accessos completament lliures de neu i/o gel, i que sobre tot, pretén imputar exclusivament al Sr. G la responsabilitat de la seva caiguda.

Però, no compartim la seva afirmació que dita caiguda pertanyeria als riscos generals de la vida quotidiana als quals es refereix la nostra sentència 16-2015 del 23-12-2015 invocada per la part apel·lant.

En efecte, pel que fa a les circumstàncies de l'accident, apareix que el Sr. G va arribar a la seva destinació cap a les 22:00 i es va dirigir vers l'entrada de l'hotel baixant les escales que duen fins a la recepció (i no pas pujant-les com es pretén contràriament en aquesta alçada) i va caure al terra. Es tracta de les escales de tres esgraons que es poden veure en la foto foli 91 (que són diferents de les que apareixen en la foto foli 85 aportada per la companyia en el seu escrit de contesta la qual ensenya les escales que puguen a mà dreta) i que no comportaven, a l'època en tot cas, cap passamà al mig sinó només un barana a la dreta.

Ressurt de les manifestacions de l'esposa i de les dues cunyades del Sr. G que aquest darrer va rrelliscar sobre una placa fina de gel no visible que havia en les escales i que la seva esposa també va rrelliscar al voler-lo ajudar (el que contradiu o invalida l'argument de que el Sr. G seria l'única persona que va caure aquell dia).

Les empleades de l'establiment van poder constatar que es trobava estirat al peu de les escales, lloc on es va quedar fins a l'arribada dels bombers.

D'altra banda, queda establert a través del certificat emès pel Servei de meteorologia que les condicions meteorològiques a Andorra els dies 26 i 27 de febrer del 2015 eren molt dolentes amb fortes i intenses nevades, i amb un

fort perill d'allaus. Les acumulacions de neu nova en 24 hores van ser de 10 cm el dia 26 i 5 cm el dia 27 a 1.800 metres d'alçada, però els dies anteriors havien caigut 50 cm tant el dia 24 com el 25 a la mateixa alçada (La Massana es troba a 1.230 metres). Les precipitacions en forma de neu van anar acompanyades de fortes ràfegues de vent de component sud-est. Les temperatures van patir un ascens el dia 26, arribant a 0,9°C de mínima a les Salines (1.437 m) i el dia 27 van tornar a baixar i es va arribar a -4°C de mínima a la mateixa estació meteorològica.

Aquests elements, si bé demostren les males condicions meteorològiques, no constitueixen condicions extraordinàries per a Andorra. Permeten acreditar la possibilitat que s'hagi format una capa de gel en les escales de l'hotel, però no poden portar a considerar que el personal del mateix hotel no hauria pogut mantenir l'accés lliure de gel ni assenyalar la presència d'una placa, sobre tot que parlem d'unes escales de dimensió reduïda.

En relació al fet que les treballadores de l'hotel haurien confirmat que es va respectar el protocol de treta de neu i gel, s'ha de precisar que el que les dues recepcionistes de l'hotel han manifestat precisament és que, de manera general, la direcció de l'hotel s'ocupa de netejar les escales i de tira potassa. Però, pel que fa al dia 27-02-2015, cap de les dues va presenciar la caiguda. La Sra. S va manifestar que ignorava si els treballadors havien netejat però que podia afirmar que els accessos eren nets i practicables, mentre que la Sra. T ha manifestat que, segons recordava, "el lloc" estava net i practicable.

Aquestes manifestacions no són contradictòries amb la presència d'una placa de gel.

De fet, fàcilment les parts defenents haurien pogut intentar acreditar aquest extrem a través de la testifical del personal que suposadament havia netejat i tirat potassa, però no ho ha fet.

Tampoc s'ha aportat l'informe del director al qual es refereix en el correu electrònic del 12-03-2015.

Finalment, no es pot perdre de vista que el 12-03-2015, el soci-secretari de la societat li va enviar un correu electrònic al Sr. G, dient :

"Hem presento soc G.A propietari del H M.P hi he vist l'informe que ens ha passat el nostre Director DI sobre la caiguda que vostè va tindre a les escales del Hotel.

En primer lloc ens sap molt de greu i vull preguntar pel seu estat i com es troba? En segon lloc (el Dani hem consta que ja ho ofert) si vostè te qualsevol problema entre les companyies d'assegurances ens ho comunica per si nosaltres podem fer quelcom al respecte."

Si bé aquest correu no comporta cap reconeixement directe de responsabilitat, no obstant això, la referència a la intervenció de "les

companyies d'assegurances" deixar clarament per entendre que el propietari de l'hotel considerava que estava en joc la responsabilitat de la seva societat i que les coses s'havien d'arreglar entre companyies asseguradores.

És cert que el Sr. G portava les maletes ja que tant les manifestacions de les empleades com les de les seves esposa i cunyades ho acrediten. Però això no constitueix cap imprudència i no és la causa de l'accident sinó la presència de gel en les escales. Al respecte, si bé pot existir una barana en aquelles escales, contràriament a l'afirmació feta en la sentència d'instància, no es tracta d'un passamà. Apareix del tot normal i previsible que un client que arriba en un hotel porti les seves maletes, i no se li pot exigir que només en porti una per tal d'agafar-se de la barana en cas d'existir una placa de gel no visible quan, a més, les fotos dels llocs demostren que dita barana no està concebuda per agafar-se de la mà al baixar les escales.

Així les coses, un cop valorats tots aquests elements en el seu conjunt segons els criteris de la sana crítica, considerem que la versió del demandant queda acreditada i que la lesió que va patir és únicament la conseqüència de la caiguda provocada per la presència d'una placa de gel en les escales d'accés a l'hotel sobre la qual va rrelliscar.

Pel que fa a la responsabilitat, tot establiment que rep públic i té accés a la via pública té una obligació de prudència de mantenir l'accés al seu establiment en condicions normals de seguretat. Això no té res a veure amb el compliment de les normes administratives sobre la configuració que ha de tenir l'accés a un hotel sinó amb el manteniment diari que els responsables de l'hotel han de portar en funció de l'estat de l'accés en qüestió.

Recordarem que en matèria de responsabilitat extracontractual regeix el principi "*in lege aquília et llevíssima culpa venit*" de tal manera que una falta fins i tot molt lleu és suficient.

D'un altre costat, com ho hem motivat abans, no trobem en autes cap element per atribuir una part de responsabilitat al Sr. G.

Per consegüent, s'ha de mantenir la declaració de responsabilitat exclusiva de la societat defenent en l'accident d'autes, així com, la responsabilitat solidària de la seva companyia asseguradora.

III.- L'altre aspecte del recurs és en relació a la determinació enlloc de l'import de la indemnització ja que A, SA, sosté que aquest és excessiu en relació a la jurisprudència del Tribunal de Corts i que la indemnització per *pretium doloris* no podria ésser superior a 3.000.-euros enlloc dels 8.000.-

euros atorgats pel tribunal. També afirma que les despeses mèdiques no queden acreditades.

És cert que el tribunal s'ha limitat a afirmar que "*s'ha d'admetre la bondat i acreditació en les quanties exigides i pels conceptes per ell interessats*" sense però ni desglossar ni explicar perquè es podia retenir aquest import global.

Aquesta manca de motivació impedeix a les parts, en particular a les parts defenents que s'havien oposat a les reclamacions de l'agent, conèixer les raons que han portat a la decisió judicial.

Per tant, per respectar el dret fonamental de les parts a obtenir una resposta motivada, aquesta Sala ha d'examinar cadascun dels conceptes objecte de reclamació.

Quant al *pretium doloris*, es tracta d'indemnitzar el perjudici personal provocat pel sofriment patit per la víctima fins a la consolidació del seu estat tant pels dolors físics com pel patiment psicològic.

El que cal fer en cada cas és, en base als elements mèdics i a tots els determinants del dany que s'ha de reparar íntegrament, determinar concretament el perjudici sofert i per via de conseqüència la indemnització que li correspon.

En el present cas, el pèrit forense indica que el Sr. G va patir una fractura-aixafament amb encunyament anterior del cos vertebral D10 amb discreta afectació del mur posterior, amb disminució del 25% de la llum del canal medul·lar. Se'l va traslladar en ambulància com un politraumatitzat fins al HNSM i després en helicòpter fins a un hospital de Barcelona.

Va precisar una ortesi de contenció externa (immobilització), repòs, analgèsia i antiinflamatoris, Ansiolítics/relaxants musculars, seroteràpia i antiemètic.

Va restar un total de 214 dies de baixa laboral.

Així, en consideració de la lesió soferta, el tractament prescrit, el temps de curació de la lesió, el seguiment posterior amb facultatius, realitzant diverses proves complementàries, 40 sessions de rehabilitació funcional, etc..., el pèrit ha considerat un perjudici dolorós moderat de 3/7.

En base a aquest elements, la part agent ha reclamat l'import de 8.000.- euros mentre la societat N-H va sostenir que la indemnització no podia superar l'import de 5.000.-euros i la companyia asseguradora el de 3.000.-euros.

Ara bé, l'import de 8.000.-euros correspon al màxim del que es podria atorgar per un perjudici dolorós moderat i és molt superior a les

indemnitzacions fixades per les jurisdiccions andorranes, en particular aquesta Sala i el Tribunal de Corts.

Compte tingut de tots els elements exposats, i entre ells el fet que el perjudicat es va veure obligat a sofrir el fet de portar un aparell de contenció durant un temps, considerem que la justa indemnització del perjudici del Sr. G correspon a l'import de 6.000.-euros.

Quant a les despeses mèdiques, es reclama per l'aparell ortopèdic l'import de 30.-euros. Efectivament, com ho acabem de mencionar, queda establert que va seguir un tractament conservador i va precisar d'un aparell ortopèdic per mantenir el tronc. Ressurt de la documentació d'autes (folis 75 i 76) que el mateix té un cost d'un import de 270.-euros dels quals el Sr. G va assumir l'import de 30.-euros.

Diferent és la solució pels tractaments mèdics per import de 40,38.-euros, 46,96.-euros i 47,16.-euros. En efecte, s'ha aportat per cadascun d'aquests conceptes un document del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya intitulat "pla de medicació" relatiu a un tractament de llarga durada de NOLOTIL i/o ZALDIAR. Els mateixos documents precisen el cost orientatiu de cada tractament i que l'aportació del pacient dependrà segons preveu el Reial decret llei 16/2012 (folis 116, 117 i 118).

Ara bé, aquets documents corresponen a prescripcions mèdiques i a una previsió del cost màxim, i no pot l'agent pretendre al reemborsament dels imports en qüestió ja que no ha aportat cap justificant ni cap explicació complementària per acreditar que la despesa es va efectuar i sobre tot quin va ser el cost final assumit per ell.

Finalment, pel que fa al tractament mèdic d'un import de 145.-euros, l'agent es refereix al foli 145 de les actuacions però dit foli correspon al sobre en el qual l'HNSM havia inserit els documents a ell requerit. Malgrat una lectura acurada de la documentació d'autes, no hem esbrinat a quin concepte aquest import podria correspondre.

L'únic document que podria correspondre es troba foli 111, i es tracta d'un avis de reprogramació d'una visita mèdica a l'Hospital Germans Trias i Pujol, però una altra vegada l'import de 145.-euros al qual es refereix correspon al cost orientatiu d'aquesta visita que, per manca de justificació complementària, no podria donar lloc a indemnització.

Així les coses, la sentència s'ha de revocar parcialment en el sentit de fixar en $6.000 + 30 = 6.030$.-euros enlloc de 8.309,50.-euros l'import a satisfer al Sr. G.

IV.- Pel que fa a les costes de primera instància, donada l'estimació parcial del recurs, l'estimació de la demanda és ara només d'un 72%.

Per tant, no es tracta més d'una estimació substancial sinó parcial i, en aplicació de la regla del venciment objectiu que regeix la imposició de les costes en els procediments civils a Andorra, no es pot mantenir la imposició de les costes a les defenents.

D'altra banda, no considerem cap circumstància especial que justifiqui la imposició de les costes a les parts defenents.

Per consegüent, escau revocar la sentència sobre aquest punt en el sentit de no efectuar especial imposició de les costes de primera instància.

V.- L'estimació parcial del recurs comporta no efectuar cap imposició de les costes de segona instància.

Vistos la legislació vigent i els Usos i Costums aplicables al present cas,

La Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia d'Andorra,

DECIDEIX

ESTIMAR parcialment el recurs de la representació processal de la companyia A, SA, contra la sentència de data 09-01-2019 dictada pel Tribunal de Batlles, secció civil, que revoquem parcialment en el sentit de fixar en 6.030.-euros enlloc de 8.309,50.-euros l'import a satisfer al Sr. J.G.M, i de no efectuar cap imposició de les costes de primera instància.

NO EFECTUAR cap imposició de les costes d'aquesta alçada.

Aquesta resolució és ferma i executiva.

Així per aquesta nostra resolució, definitivament jutjant, ho pronunciem, manem i signem.-